

Provinciale infodagen

in samenwerking met VLM

Landelijk Vlaanderen sloot begin dit jaar een **samenwerkingsovereenkomst** met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). De bedoeling is dat Landelijk Vlaanderen landbeheerders al in een vroeg stadium van een inrichtingsproject of plattelandsinitiatief in dialoog brengt met de VLM. Zo kunnen eigenaars van in het begin actief meedenken over mogelijke oplossingen voor verschillende inrichtings- en beheer knelpunten, en ook over hun rol als beheerder van het platteland. Hoe dat in zijn werk zal gaan, zullen we toelichten tijdens infodagen, waar aan de hand van concrete projecten meer uitleg zal gegeven worden.

Een eerste essentiële stap daarvoor is elkaar **informer**. Daarom organiseren de Vlaamse Landmaatschappij en Landelijk Vlaanderen samen provinciale infodagen.

Wat gebeurt er op deze infodagen?

Op die infodagen zal VLM haar werking toelichten aan de hand van concrete projecten. Er zal ook voldoende ruimte zijn om ervaringen uit te wisselen.

De drie projecten die telkens op een andere infodag aan bod zullen komen zijn het **Veldgebied Brugge** (op infodag West- en Oost-Vlaanderen), de **Liereman** (op infodag Antwerpen) en de **Wijers** (op infodag Limburg).

Wanneer en waar?

De eerste infodag West- en Oost-Vlaanderen zal voorafgaan aan de Algemene Vergadering van Landelijk Vlaanderen, op 10 juni 2013 vanaf 13u30, te Eekhoek 5, 9270 Laarne.

Informatief

De infodagen in Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant gaan door in het najaar. De concrete data en locatie zullen doorgegeven worden in een volgend nummer van 'De landeigenaar' en op de website van VLM

Meer info over de VLM infodagen op:
www.vlm.be
www.landelijkvlaanderen.be

> Auteur: Griet Celen, Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

De beheerder
van landbouweigendommen
in Vlaanderen en Wallonië
Gespecialiseerde makelaar
van landelijke goederen

Avenue Pasteurlaan 23
1300 Wavre
Tel. +32(0)10/23.29.00
Fax +32(0)10/23.29.09
www.agriland.be

Het nieuwe erfgoeddecreet

houdt geen rekening met de eigenaar

> **Auteur: Valérie Vandenabeele - Auteur: Ing. Valérie Vandenabeele, Project Manager Natura 2000 - HVV en Landelijk Vlaanderen**
Bron: Ghislain d'Ursel - Historische Woonsteden

De eigenaars van historische gebouwen hebben wellicht al gehoord van de nieuwe voorstellen tot wijziging van het Erfgoeddecreet. De voorstellen zijn intussen goedgekeurd door de Vlaamse Regering en liggen nu voor op het Parlement.

Landelijk Vlaanderen en Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen van België zijn niet tevreden met een aantal nieuwe voorstellen: ze zijn vaag en geven geen aandacht aan de rol van de eigenaars-beheerders. Zo worden allerlei overheden en administraties betrokken in de beschermingsprocedure van erfgoed en cultuurgoederen, maar de eigenaar ervan niet! Deze mag enkel deelnemen op het laatst aan het openbaar onderzoek waarbij hij enkel nog bezwaar kan indienen. De visie, voorschriften en allerlei toelatingen worden evenmin met de beheerders afgetoetst en worden top down opgelegd. De beheerder mag dan wel zelf het beheerplan opstellen.

Bij de bescherming zou een voorafgaandelijk overleg met de eigenaars moeten plaatsvinden, zoals nu ook bij Natura 2000 gebeurt. De meeste eigenaars staan positief t.o.v. het feit dat erfgoed beschermd wordt doch het kan niet dat zij niet rechtstreeks worden betrokken bij de beschermingsprocedure en enkel als bewakers worden beschouwd. Volgens het ontwerpdecreet zouden de waardevolle cultuurgoederen (meubelen, schilderijen...) intiem gebonden aan het erfgoed mede be-

schermd worden en het beschermd pand niet meer mogen verlaten, waardoor deze hun marktwaaarde verliezen. Erger nog, is het gevolg dat deze ook niet meer verhandelbaar of verdeelbaar zijn in geval van successie! Ter compensatie zouden deze goederen dan op zijn minst vrijgesteld moeten worden van successie- en schenkingsrechten.

Daarbij kan zich ook de situatie voordoen dat de cultuurgoederen (door verdeling) toebehoren aan een andere eigenaar (familielid) dan het gebouw. Wanneer de financiering voor restauratie voorzien is door opbrengsten van de cultuurgoederen, betekent de bescherming eigenlijk een quasi-onteigening, waarvoor de eigenaar niet eens een billijke vergoeding krijgt. Daarom zou de mogelijkheid van aankoopplicht door de Vlaamse Overheid moeten bestaan. Dit voor de geschatte en actuele waarde en waarbij de eigenaar of houder van zakelijke rechten over een voorkooprecht zou moeten beschikken.

Het budget voor premies die worden ingevoerd ter compensatie van verplichtingen of meerkosten wordt elk jaar vastgelegd door de regering, wat een grote onzekerheid meebrengt voor de eigenaar. De Vlaamse Regering heeft zelfs geen verplichting om het premiestelsel in te voeren! Wij pleiten er daarom voor dat de compensatieregelingen decretaal moeten worden vastgelegd.

Daarnaast wordt het onderscheid tussen onderhoud- en restauratiepremie afgeschaft, wat er eigenlijk op neer komt dat de onderhoudspremie verdwijnt. De reden die onterecht wordt aangehaald is dat deze teveel misbruikt werd door onduidelijke afbakening. Nochtans moesten Onroerend Erfgoedambtenaren deze eerst goedkeuren... De onderhoudspremie dient juist om vele monumenten voor verval te behoeden, wat dure restauratiekosten uitspaart. De afschaffing ervan zou contraproductief zijn! De betoelaagbare werkzaamheden worden niet langer opgelijst, maar getoetst aan het criterium 'noodzaak voor behoud of herwaardering'. Dit laat de grootste willekeur open voor de overheid. Daarbij zouden de reguliere onderhoudswerkzaamheden (dakgoot kuisen, schoorsteen vegen,...) niet meer betoelaagbaar zijn! De onderhoudspremie zou behouden moeten blijven, maar geplafonneerd en afhankelijk van de grootte van het monument.

De Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen van België met de steun van Landelijk Vlaanderen heeft een aantal amendementvoorstellen voorgelegd. ER wordt ook gevraagd zij dat er een regeling zou komen voor het vrijstellen van schenking- en successierechten op beschermd erfgoed. Dit zou al enig evenwicht herstellen tussen de verplichte lasten en de vrijblijvende baten van de bescherming..

> <http://www.demeures-historiques.be/nl/>

Gelijkberechtigting Nederland: VGG

De Nederlandse Provincies en de terrein beherende organisaties of TBO's, waaronder de particuliere grondbezitters, hebben bij het Hof in Luxemburg bot gevangen

Wederom een juridische nederlaag voor de Provincies en Terrein Beherende Organisaties (TBO's) bij hun pogingen om te ontkomen aan gelijkberechtigting bij de verwerving en het beheer van hun natuurgronden.

Het Gerecht van de Europese Unie geeft hen nul op het rekest. Beroepen ingesteld tegen de Commissiebeslissing inzake aankoopsubsidies voor natuurgrond van 13 juli 2011 zijn niet ontvankelijk verklaard. De weg ligt open voor terugvordering van onrechtmatige staatssteun die in het verleden werd uitgekeerd aan de TBO's.

Sinds haar oprichting in 2009 zet de Vereniging Gelijkberechtigting Grondbezitters (VGG) zich actief in voor de gelijke behandeling van alle particuliere grondbezitters in Nederland. Aanleiding hiervoor is dat de Nederlandse overheden sinds jaar en dag de zogenaamde Terrein Beherende Organisaties (TBO's), zoals Vereniging Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen, bevoordelen bij de verwerving en het beheer van natuurgronden. Dit gebeurt onder andere door aan de TBO's op grote schaal subsidies te verstrekken voor de aankoop van gronden en door aan hen gronden door te leveren om niet of onder de marktwaarde. Andere par-

ticuliere grondeigenaren komen niet in aanmerking voor deze steun en worden daardoor stelselmatig buiten spel gezet – dit terwijl zij een belangrijke private bijdrage kunnen leveren aan de natuurontwikkeling in Nederland.

In het licht van deze flagrante discriminatie en concurrentievervalsing werd eind 2008 een staatssteunklacht ingediend bij de Europese Commissie. Mede onder druk van de VGG besloot de Nederlandse overheid uiteindelijk om de aankoopsubsidieregeling (althans voor de toekomst) te verruimen naar alle geïnteresseerde natuurbeheerders en niet langer te beperken tot de TBO's. De nieuwe subsidieregeling werd in 2010 bij de Commissie aangemeld. In juli 2011 maakte de Commissie haar besluit bekend. Enerzijds besloot de Commissie dat de aankoopsubsidies als 'staatssteun' moeten worden beschouwd. De Commissie bevestigde daarbij, net als in eerdere zaken, dat natuurbeheerders als 'ondernemingen' moeten worden beschouwd aangezien zij diverse

economische activiteiten beoefenen (vb. toerisme, houtkap, jacht, landbouw, erfpacht, woningen, etc. etc.). Anderzijds besloot de Commissie dat de steunregeling, gelet op haar doel (natuurbeheer) met de interne markt verenigbaar was en werd de aangeelde regeling finaal goedgekeurd.

Kort na de beslissing van de Commissie tekenden de Provincies en de TBO's beroep aan tegen de Commissiebeslissing bij het Gerecht in Luxemburg om de kwalificatie van natuurbeheerders als 'ondernemingen' te betwisten. Door deze kwalificatie te betwisten, hoopten de provincies en de TBO's met name de TBO's aan de toepassing van de staatssteunregels te onttrekken. Op die manier zou de klok opnieuw worden teruggedraaid en zouden de Nederlandse overheden opnieuw vrij spel krijgen om de TBO's te bevoordelen via aankoop- en beheerssubsidies, dit ten koste van andere particuliere terreinbeheerders (en ten koste van de Nederlandse belastingbetaler). Oene Gorter, voorzitter van de VGG, legt uit: 'De overheid moet steeds meer bezuinigen, ook op natuur. Het is opmerkelijk dat de provincies de onhoudbare bevoordeling van de TBO's willen voortzetten.'

Met haar Beschikking van 19 februari 2013 geeft het Gerecht van de EU de Provincies en TBO's echter nul op het rekest. Het Gerecht stelt onomwonden dat de Provincies en de TBO's niet het vereiste procesbelang hebben om te betwisten dat natuurbeheerders (m.i.v. de TBO's) 'ondernemingen' zouden zijn die onder de toepassing van de staatssteunregels vallen. De analyse van de Commissie blijft met andere woorden overeind. Dat de provincies en de TBO's zich al steeds veel zorgen maken over deze analyse, blijkt uit interne stukken die de VGG door middel van een Wob-procedure heeft gekregen. Zij realiseren zich dat honderden miljoenen euro's teruggevorderd kunnen worden van de TBO's.

Gelet op het besluit van het Gerecht lijkt de weg nu open te liggen voor een verdere afhandeling van de klacht inzake onrechtmatige steun die onder de oude subsidieregeling aan de TBO's werd uitgekeerd. De VGG zal er bij de Europese Commissie op aandringen dat de klacht op korte termijn wordt behandeld en dat onwettige staatssteun door de Nederlandse autoriteiten wordt teruggevorderd van de TBO's. Ook zal de VGG, indien de bevoordeling van TBO's aanhoudt, zo nodig een procedure aanspannen bij de Nederlandse rechter. De VGG blijft echter bereid om met de betrokken overheden en TBO's een oplossing buiten rechte te bereiken.

De discriminatie die bestond in Nederland ten voordeel van terreinbeherende organisaties wat betreft de financiering van de verwerving van natuurterreinen bestaat niet enkel in Nederland.

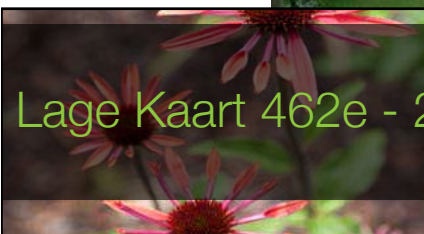
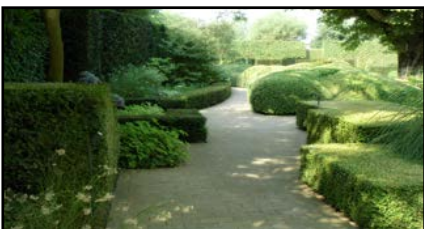
Ook in Vlaanderen worden er door de overheid budgetten vrijgemaakt om grondaankopen door natuurverenigingen te faciliteren voor het aanleggen van reservaten. Daaraan zijn voorkeuren gekoppeld voor de overheid in de uitbreidingszones ervan die door die verenigingen voorgesteld worden.. Deze subsidies kunnen beschouwd worden als staatssteun gezien de Europese Commissie oordeelt dat terrein-

beherende organisaties in Nederland ondernemingen zijn. Die staatssteun is dan ook niet gemeld bij de Europese Commissie..

Uit initiatief van een aantal personen werd de "Vlaamse Vereniging Gelijkberechtiging Natuurbeheer (VVG N) VZW" opgericht en heeft deze het advocatenkantoor Stibbe dat de klacht in Nederland begeleidt, opdracht gegeven een klacht voor te bereiden tegen de situatie in Vlaanderen. Deze klacht werd nu effectief ingediend bij de Europese Commissie per 1 maart 2013.

Meer info op de website
<http://www.vvg n.be>

VITALIS
 gardens in perspective

Lage Kaart 462e - 2930 Brasschaat - 03/653.00.20 - www.vitalistuin.be

Landelijk Vlaanderen op FFA

de belangrijkste uitspraken van het Forum for the Future of Agriculture

R. ZOELICK

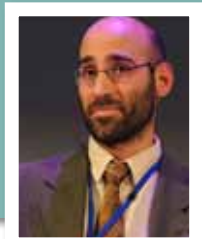
A. ADESINA

J.M. BARROSO

J. ATKIN

A. BRUNNER

Het 'Forum for the Future of Agriculture' is een jaarlijkse conferentie in het voorjaar in Brussel (met afgeleide fora in verschillende EU-landen), georganiseerd door ELO en Syngenta. Elk jaar worden een aantal hot items in Europa (en vergeleken met andere werelddelen) bediscussieerd door de meest vooraanstaande sprekers op wereldvlak. Wij zetten citeren voor u de belangrijkste uitspraken:

Robert ZOELICK (President, World Bank (2007-2012)): "De volgende 30-40 jaar zullen we 50-70% meer voedsel nodig hebben!"

Akinwumi ADESINA (Minister for Agriculture and Rural Development, FR of

Nigeria): "Afrika is de oplossing voor de toekomstige voedseluitdaging. De financiële markten moeten meer investeren in de Afrikaanse landbouw waar nu slechts 3% van de bankleningen naartoe gaat, hoewel de sector instaat voor 70% van de werkgelegenheid en 45% van het BBP."

José Manuel BARROSO (President, European Commission): "Hoewel landbouw in de EU slechts 6% van het totale Europese BBP uitmaakt, maakt het wel 38% van het totale EU budget uit. De reden hiervoor is dat GLB geïntegreerd beleid omvat."

John ATKIN (Chief Operating Officer, Syngenta): "Landbouwers hangen enorm af van de GLB-subsidies en hebben geen invloed over aankoop- of

verkooprijzen. Daarom moeten ze meer produceren, steeds intensiever en duurzaam zijn op economisch, sociaal en milieukundig vlak. Dus moet er geïnoveerd worden. Europa hinkt daarbij achter op andere werelddelen.

"We zouden moeten kijken naar de echte oorzaken van de bijensterfte en ons niet laten drijven door politieke wensen om actie te ondernemen tegen wat velen zien als een makkelijk doelwit, nl. de pesticiden."

Ariel BRUNNER (Head of EU policy, Birdlife International): "Het enige budgetluik van het GLB dat kan ontwikkelen is plattelandsontwikkeling, maar we moeten vaststellen dat dit werd afgebroken tot stukjes."

José Manuel BARROSO (President European Commission)

In totaal woonden 2819 aanwezigen FFA 2013 bij. Een record.

Meer info over FFA 2013, de van de lezingen en de teksten van de sprekers kan u vinden op de website: <http://www.forumforagriculture.com>

A. HERSHKOWITZ

L. MIKO

M. GOYENS

C. HEBEBRAND

J. POTOČNIK

Allen HERSHKOWITZ (Senior Scientist, Natural Resources Defense Council - USA): "Vandaag gaan auto's de competitie aan met mensen voor graangewassen: biobrandstof. De technologie zou gebaseerd moeten zijn op gewasafval in plaats van op de gewassen zelf. We moeten stoppen met hiervoor stimuli te geven! We moeten afval, zonne- en windenergie gebruiken. Immers 1 ha land met windenergie levert 300 keer meer elektriciteit dan 1 ha graan die tot ethanol wordt omgezet."

Ladislav MIKO (Deputy Director General for Food Chain, Directorate General for Health and Consumer, European Commission): "Tot 40% van ons voedsel gaat verloren, ofwel 90 miljoen ton per jaar. Als men daar tegenover zet dat

onze voedselproductie elk jaar moet verdubbelen, is het duidelijk dat een deel van de oplossing bij onze afval ligt."

Monique GOYENS (Director General, European Consumer Organisation BEUC): "Om minder afval te hebben is het belangrijk dat consumenten goed het verschil weten tussen te gebruiken tot (vervaldatum) en ten minste houdbaar tot (houdbaarheidsdatum). Dit zal de consument ook geld uitsparen."

Charlotte HEBEBRAND (DG, International Fertilizer's Industry Association): "Duurzame intensifiëring = meer opbrengst met minder land. Degelijk en evenwichtig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zorgt voor voedselzekerheid én duurzame intensifiëring van

onze omgeving. Immers 40-50 % van ons voedsel bestaat dankzij gewasbeschermingsmiddelen."

Janez POTOČNIK (EU Commissioner for the Environment, European Commission): "Goed landbeheer is nodig in de toekomst want de limieten van onze bronnen zullen bereikt worden. Het GLB moet daarom helpen een evenwicht te vinden tussen de bescherming van het milieu en financiële ondersteuning van de landbouw. De visies van het Parlement en de Raad baren mij echter zorgen hierin, daar zij de relatie milieulandbouw afzwakken. Voor mij komt het er op neer om ofwel het milieubeleid te integreren, ofwel in de toekomst een veel strikter beleid voeren, met meer regels en wetgeving, wat niemand leuk vindt."

Sustainable intensification and resource efficiency: SESSION V

Infostand Landelijk Vlaanderen: VALERIE VANDENABEELE EN MARIEKE SMETS

HET GLB

landbouw op weg naar vergroening

Het nieuwe gemeenschappelijke Europese landbouwbeleid (GLB), dat van kracht zou moeten gaan in 2014, moet ervoor zorgen dat de Europese voedselproductie hand in hand gaat met economisch gezonde plattelandsgemeenschappen en moet in de toekomst ook maatregelen nemen rond milieuvraagstukken. Hier na volgt een korte kennismaking met de vergroeningsmaatregelen.

De Europese Raad (bestaande uit de Europese staatshoofden en regeringsleiders) bevestigde dat 30% van de rechtstreekse inkomenssteun (pijler I PDPO) voor landbouwers afhankelijk zal worden gemaakt van vergroeningsmaatregelen. Dit werd nu ondersteund door het Europees Parlement. Er is op voorstel van de Europese Commissie sprake van 3 types vergroeningsmaatregelen:

- 1) Elke boer die minstens 3 ha akkerland bewerkt, zal daarvan 7% moeten richten op ecologische focus- of aandachtsgedebieden. (Deze ecologische focusgebieden kunnen zijn: kleine landschapselementen zoals bomen(rijen), hagen, heggen, grachten en poelen, agroforestry, bufferstroken,...)
- 2) Elke boer die minstens 3 ha akkerland bewerkt zal daarnaast aan teeltdiversificatie moeten doen, dit wil zeggen dat hij minimaal 3 teelten zal

moeten verbouwen.

3) Landbouwers die permanent grasland beheren, zullen dit verplicht in stand moeten houden. Dit kan betekenen dat de landbouwer steeds evenveel grasland op bedrijfsniveau moet bezitten, maar liever nog dat dit grasland op hetzelfde perceel blijft bestaan.

Elke landbouwer die wil genieten van rechtstreekse inkomenssteun zal dus verplicht worden deze maatregelen te nemen! Daarenboven wordt ook de basisbetaling verminderd voor wie de vergroening niet naleeft. Biologische landbouwers zouden daarbij de vergroeningspremies krijgen zonder deze bijkomende inspanningen omdat ze 'per definitie groen' verklaard wordt.

Deze voorstellen van de Europese Commissie zijn het uitgangspunt, maar worden nog bediscussieerd. Zo zou de Raad bijvoorbeeld landbouwers willen toelaten om die 30% directe inkomenssteun te krijgen zo lang ze 'gelijkwaardige maatregelen' nemen, die de lidstaten bepalen (onder de Commissies' toezicht), of indien hun bedrijf per definitie groen is. Dit voorstel zou neerkomen op dubbel vergoeding voor eenzelfde maatregel, via pijler 1 en 2, en werd verworpen door het Parlement. De laatste voorstellen van het Parlement komen dicht bij de buurt dan die van de Raad.

Het politieke akkoord over het GLB wordt verwacht eind juni. Nadien zal een flexibiliteit worden uitgetekend zodat lidstaten invulling kunnen geven en wat die maatregelen nu juist kunnen zijn en welke gelijk staan aan andere. De voorgestelde maatregelen kunnen dan nog versoepeld worden. Hoewel voorzien voor 2014-2020, zullen de maatregelen pas gradueel worden ingevoerd vanaf 2015.

Interessant voor de landeigenaars zijn ook de regels omtrent wie recht heeft op de rechtstreekse betalingen en dus op de toeslagrechten (pijler 1). Deze vraag is gekoppeld aan de definitie van actieve landbouwer waarvoor er duidelijk beperkingen zullen komen met ook maximale bedragen per landbouwbedrijf. Deze regels zijn vandaag nog niet duidelijk met verschillende voorstellen maar de landbouworganisaties pleiten ervoor dat de bevoegdheid hiervoor gegeven wordt aan de lidstaten en dat er een duidelijke beperking komt om zoveel mogelijk te geven aan de boeiende landbouwers, de familiebedrijven en niet naar de "eigenaars die boeren". Vraag is hoe men het verschil kan maken tussen een "eigenaar die boert" en een "boer die eigenaar is".

Auteur: Valérie Vandenabeele, projectmanager Natura 2000

DCB

DIENSTENCENTRUM VOOR BOSBOUW

advies . beheer . planning

Frederik Vaes
0473 22 39 50

Geert Bruynseels
0475 71 27 23

www.dcb-net.be

Infoavond GECORO

een kort verslag

Op woensdagavond 10 april organiseerde Landelijk Vlaanderen vzw een infoavond GECORO en Ruimtelijke Ordening. Deze thema-avond was in de eerste plaats gericht naar leden die onze organisatie zullen vertegenwoordigen in de stedelijke of gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening, maar ook andere leden met een interesse in de thematiek van de ruimtelijke ordening of de open ruimte waren welkom. In totaal woonden zo'n 25 leden deze avond bij. Een verslag.

Na een bescheiden broodjesmaaltijd opende voorzitter Philippe Casier de avond. Vervolgens gaf Marieke Smets, directieassistente van Landelijk Vlaanderen en verantwoordelijke voor de dossiers Ruimtelijke Ordening, een presentatie over de Ruimtelijke Structuurplanning in Vlaanderen, gevolgd door een lezing met focus op het Gemeentelijk Ruimtelijk Beleid. Tijdens deze lezing werden tal van voorbeelden gegeven van RUP's (Ruimtelijke Uitvoeringsplannen), Bijzondere Planen van Aanleg (BPA's) en de actuele ruimtelijke thema's op de gemeentelijke overlegtafels. Nadien was er tijd

voor vraagstelling. Na de koffiepauze hervatte voorzitter Philippe Casier de avond met een lezing over aanverwante thema's zoals de visie over de 'transformatie in de open ruimte', de pachtrelatie, het nieuwe erfgoeddecreet etc.

De infoavond GECORO en Ruimtelijke Ordening maakt deel uit van de initiatieven die Landelijk Vlaanderen sinds dit jaar onderneemt rond Ruimtelijke Ordening. Na de oproepingsfase voor kandidaten GECORO en het informeren van onze leden (via de infobundel Ruimtelijke Ordening, nog steeds beschikbaar voor leden en te downloaden op www.landelijkvlaanderen.be),

volgt een fase van ondersteuning. Dit kan gaan van het aanbevelen van de kandidaten bij de stad of gemeente, tot het verschaffen van specifieke informatie over lokale onderwerpen. In totaal zijn zo'n 75 leden van onze organisatie op gemeentelijk niveau betrokken bij GECORO, zowel vertegenwoordigers als plaatsvervangende leden.

Ook is Landelijk Vlaanderen nog steeds betrokken bij het RUP-proces. Landelijk Vlaanderen beschikt over tabellen van de reeds gestarte en nog op te starten processen, die eerder, in de Landeigenaar nr.54, werden gepubliceerd. Aan leden werd gevraagd wanneer hun eigendom in een van deze gebieden ligt, ons te mailen met de naam van het RUP. Als het gebied aan bod komt, kunnen wij hen op de hoogte brengen van de startvergadering, de procesnota's, actoren overleg en kunnen leden desgewenst ambassadeur worden om dit proces voor Landelijk Vlaanderen op te volgen, en andere lokale leden te informeren over de ontwikkelingen op hun domein. Meer info over dit onderwerp kan u bekomen via mail aan: marieke.smets@landelijkvlaanderen.be of telefonisch: 02 217 27 40.

Auteur: Marieke Smets - directieassistente Landelijk Vlaanderen

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

Agrarisch vastgoed

Vastgoed voor paardenliefhebbers

Landelijk wonen

Transformaties in de Open Ruimte

een eeuw vlaamse open ruimte in beeld dankzij 'recollecting landscapes' project

Auteur: Marieke Smets - directieassistent - communicatie Landelijk Vlaanderen

Wat is de Open Ruimte?

Vanuit een ruimtelijke invalshoek, wordt het begrip 'open ruimte' in Vlaanderen vaak gedefinieerd als 'antipool van de stad'. Een dergelijke benadering van ruimtelijke structuren en ontwikkelingen gaat overwegend uit van onderscheiden beelden van stad en platteland en van een sectorale visie op landbouw, natuurbehoud, bosbouw en andere sectoren. De criteria en normen om het onderscheid te maken tussen stad en platteland kunnen verschillen. Lenders et al., 2006 zetten een reeks criteria op een rijtje die ontwikkeld werden voor de afbakening van het Vlaamse platteland. Het onderscheid tussen rurale en verstedelijkte gemeenten gebeurt vaak op basis van criteria zoals bevolkingsdichtheid en kadastrale oppervlakten van bebouwing en open ruimten zoals landbouw- en bosoppervlakten.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) definieert de 'Open ruimte' als volgt: 'Open ruimte' is – op het niveau van Vlaanderen bekeken – het gebied waar openheid primeert en waarin de niet-bebouwde ruimte overweegt. Elementen van bebouwing en infrastructuur die in functionele samenhang zijn met de niet-bebouwde ruimte maken er onderdeel van uit en kunnen plaatselijk overwegen. De bestaande ruimtelijke structuur van de open ruimte wordt bepaald door de natuurlijke structuur, de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en de infrastructuur. De wisselwerking tussen deze structuren (d.i. de wisselwerking tussen de fysische omstandigheden en de menselijke activiteiten) leidt tot de landschappelijke structuur. Aan de basis van deze structuren ligt het fysisch systeem, het geheel van eigenschappen, processen en onderlinge relaties van klimaat, lucht, bodem en water. Deze definitie van het begrip 'open ruimte' is ruim interpreteerbaar. Vertaald naar de beleidsterm 'buiten-

gebied', valt het begrip echter terug tot 'de antipool van de stad', waarin men het buitengebied wil 'beschermen' tegen verdere verstedelijking door middel van afbakeningsprocessen. Interacties tussen stad en platteland worden echter zo dynamisch dat een onderscheid tussen beide weinig veelzeggend wordt. Zeker in het sterk verstedelijkt Vlaanderen is zo een onderscheid een sterke abstractie van de vele gradiënten die er bestaan tussen stad en platteland.

Transformatie in beeld

In 1904 maakte professor Jean Massart tientallen foto's van landschappen in België. Fotograaf Georges Charlier herfotografeerde in 1980, in opdracht van de Nationale Plantentuin, een zestigtal van deze locaties in Vlaanderen. Het leverde uniek materiaal op voor een vergelijking van het landschap tussen 1900 en 1980. Het Labo Stedenbouw van de Universiteit Gent startte in 2002 onderzoek over deze foto's en de transformatie van het landschap. Het Vlaams Architectuurinstituut (VAi) vroeg in 2003 aan Jan Kempenaers om dezelfde locaties een derde maal te fotograferen. Het geheel speelt in op de transformatie van het Vlaamse landschap tussen 1904 en 2004.

Situering

Sinds de 19de eeuw zijn talrijke foto-inventarissen gemaakt met de bedoeling een overzicht te bieden van een historisch of natuurlijk patrimonium. De hedendaagse landschappen veranderen volgens verschillende ritmes. Maar wat is een 'hedendaags' landschap? Wat verandert er aan een landschap? Welke transformaties ondergaat het? Hoe kunnen we er iets over te weten komen? Om de snelle en vaak onvoorzienbare evolutie te begrijpen, hebben we een observatiemiddel nodig dat de veranderingen kan analyseren. Het beginpunt van het onderzoek van Recollecting Landscapes is daarom de

documentaire fotografie. In het Engels betekent 'recollecting' niet alleen het 'wedersamenstellen' van een collectie, maar ook het zich 'herinneren', in dit geval van landschappen.

In de tijdspanne van een eeuw (1904-2004) werd een beperkte maar uitzonderlijke landschapsfotografische collectie samengesteld die bepaalde delen van het Belgisch grondgebied bestrijkt. De rode draad die door de collectie loopt, ligt in het feit dat de drie reeksen exact dezelfde landschappen tonen maar op drie verschillende momenten in een eeuw tijd.

De site **recollectinglandscapes.be** bevat alle 61 foto's die door Massart Charlier en Kempenaers werden gemaakt. Ze zijn aan de hand van een klikbaar kaartje gepresenteerd in een overflow die de verandering duidelijk aantonen, en kunnen ook per fotograaf, alfabetisch per gemeente worden opgevraagd. De teksten en verschillende artikels uit het boek zijn eveneens opgenomen, wat veel geschiedkundige info oplevert over het landschap. Meer dan een (lang) bezoek waard dus!

Een voorbeeld: Klemskerke

Massart bracht het landschap ter hoogte van Klemskerke in beeld vanaf de binnenduinderand. De Driftweg, die parallel loopt met de hoeve vooraan op de foto, loopt evenwijdig met de kustlijn. Tot de latere Koninklijke Baan deze functie overnam was deze weg de belangrijkste verbindingsweg tussen De Haan en Bredene. De naam Driftweg wijst op het feit dat men toen schapen hoedde in de duinen. In het begin van de twintigste eeuw werd Klemskerke nog niet beïnvloed door de ontwikkeling van het toerisme. De agrarische activiteit was de enige echte bestaansvorm. In vergelijking met Massarts andere polderbeelden, waren in Klemskerke de houtkanten erg opvallend.

Deze houtkanten scheidden de percelen, braken de wind, leverden brandhout op en hielden de akkers vrij van stuifzand. De gronden konden zo gebruikt worden voor vee- en roggeteelt maar eveneens voor tuinbouw. De molen op de achtergrond was eveneens een belangrijk onderdeel van de plaatselijke economie. Aan de horizon geeft de langgerekte bomenrij de lijn aan van het kanaal Oostende-Brugge, een waterweg die van vitaal belang was voor de Brugse haven.

Klemskerke ging aanvankelijk niet mee in de elitaire, toeristische ontwikkeling van de grote badsteden, maar onderging wel de gevolgen van een tweede expansiegolf onder invloed van de sociale beweging tijdens het interbellum met onder meer het uitschrijven van het betaald verlof in 1936. Gelijktijdig met de invoering van het betaald verlof, ijverde de overheid voor goedkoop logies omdat de arbeider niet over voldoende middelen beschikte om zijn verlof zelf te bekostigen. Tot het begin van de jaren vijftig bleef het sociaal toerisme het werkterrein van ziekenfondsen en sociale overheid. Eind juni 1959 werd in Klemskerke het vakantieoord Torenhof-Blekkaard, rechts op Charliers foto, officieel opengesteld. De piramiden vormden bijzondere landmarks die nog steeds tot het huidige park Atlantis behoren. Tot in 1984 bleef dit park zijn rol als goedkoop vakantieoord vertolken, nadien werd het verder uitgebreid tot sub-tropisch vakantiepark.

Op de foto van Charlier heeft de oude hoeve op het middenplan voorlopig nog de tand des tijds doorstaan. De twee hoeven op het voorplan van Massarts foto en al de grond op het middenplan behoorden ooit tot de eigenaar van de oude hoeve. Deze ging niet over tot de verkoop van zijn grond. Wanneer in 1993 het duinendecreet een halt toeroept aan de duinverkavelingen, ziet het er naar uit dat de poldergronden zullen gevrijwaard blijven. Dit decreet werd echter snel aangepast in 1995, zodat onder andere dit gebied in Klemskerke als bouwgrond werd vrijgegeven. De gronden werden verkocht en in één keer bebouwd, zichtbaar op de foto van Jan Kempenaers.

Uitnodiging

*Algemene Ledenvergadering Landelijk Vlaanderen vzw.
Op 10 juni 2013 vanaf 14u. te Laarne*

Voorsprogramma

14u. Provinciale infodag VLM & Landelijk Vlaanderen

Programma

15.30u. Verwelkoming & overzicht "10 jaar Landelijk Vlaanderen"

door Bertrand de LOPHEM, aftredend secretaris-generaal Landelijk Vlaanderen

16u. Landbouw en transformaties in de Open Ruimte

door Dr. Eva KERSELAERS, ILVO

16.30u. De pachtrelatie in Vlaanderen

door Philippe CASIER, voorzitter Landelijk Vlaanderen

16.55u. Landinrichtingsproject "Veldgebied Brugge"

door Hilde van LEIRSBERGHE, projectleidster VLM West-Vlaanderen

17.15u. Actuele dossiers - Vraagstelling

17.45u. Slottoespraak

door Philippe CASIER, voorzitter Landelijk Vlaanderen

18u. Feestrede

Onder voorbehoud door Joke SCHAUVLIEGE

Minister van Leefmilieu en Natuur

18.15u. Receptie

*Van harte welkom
op het*

Slot van Laarne

Eekhoekstraat 5
9270 Laarne

Inschrijvingsformulier Algemene Ledenvergadering Landelijk Vlaanderen

☐ *Ja, ik zal aanwezig zijn op de Algemene Vergadering van Landelijk Vlaanderen vzw op 10 juni 2013 te Laarne*

Naam: _____

Adres: _____

Tel: _____

Fax: _____

E-mail: _____

Aantal aanwezigen: _____

Handtekening _____

Terug te sturen voor 1 juni naar: Landelijk Vlaanderen vzw. - Lambermontlaan 410 - 1030 Brussel - info@landelijkvlaanderen.be

Sponsored by

